

Srce i mozak Stjepana Radića

**Simbolizam u službi
ideologije, kult ličnosti i
kolektivno pamćenje**

Stipica Grgić

Uloga pojedinca u naciji

- Nacija - zamišljena zajednica skupine ljudi koja dijeli svijest o kolektivnoj kulturi, prošlosti, jeziku i podrijetlu
- Nacionalni heroji kroz svoj život, ali i poslije njega, služe kao „kulturno ljepilo“ koje veže razne sfere i interese pojedinaca ili grupacija unutar zajednica
- Često ih upravo smrt uzdiže do razine „svete osobe“ u panteonu pojedine nacije

Stjepan Radić kao jedan od "otaca nacije"

- Stjepan Radić se uspio afirmirati kao predvodnik HSS-a koji je, ako ne već za njegova života, onda sigurno nakon smrti, prerastao u općehrvatski pokret
- Rad će obraditi tri sfere upotrebe Radićeve osobnosti poslije njegove smrti:
 1. kratka prošlost Radićevih organa (srca i mozga)
 2. planovi za izgradnju Radićeva mauzoleja
 3. upotrebe Radićeva lika ili imena na predmetima

Radićeva Smrt

Radićevi organi

- Srce i mozak Stjepana Radića potajno izvađeni poslije smrti (za vrijeme autopsije i balzamiranja), vjerojatno po nalogu stranačkog vodstva
- Trebali su biti dio muzeja/mauzoleja Stjepana Radića

prof. Ljudevit Jurak, jedan od doktora koji su napravili obdukciju

Hrvatski seljački dom

- Sve važnije institucije HSS-a su u njemu imale sjedište
- Mjesto gdje su se čuvali Radićevi organi
 1. u sefu Selo-banke (1929.)
 2. Uzidani u jedan od zidova stanova unutar Doma (1931.)
 3. Nakon 1945. preneseni u Kriminološki institut, gdje im se gubi trag

Mjesto memorije

- Simbolika srca (ljubav, život...) i mozga (intelektualna moć) koji su trebali biti centralni eksponati, svojevrsne moći Radića – nacionalnog mučenika
- Traži se adekvatno mjesto za njihovu pohranu, mjesto koje će biti centralno ne samo pristašama HSS-a, nego i cijelom narodu
- Građevine u službi nacionalnih mjesta memorije nalazimo po drugim zemljama svijeta kao Francuskoj (*Dôme des Invalides* u Parizu), Velikoj Britaniji (*Westminster Abbey* u Londonu), Italiji (*Santa Croce* u Firenci)...

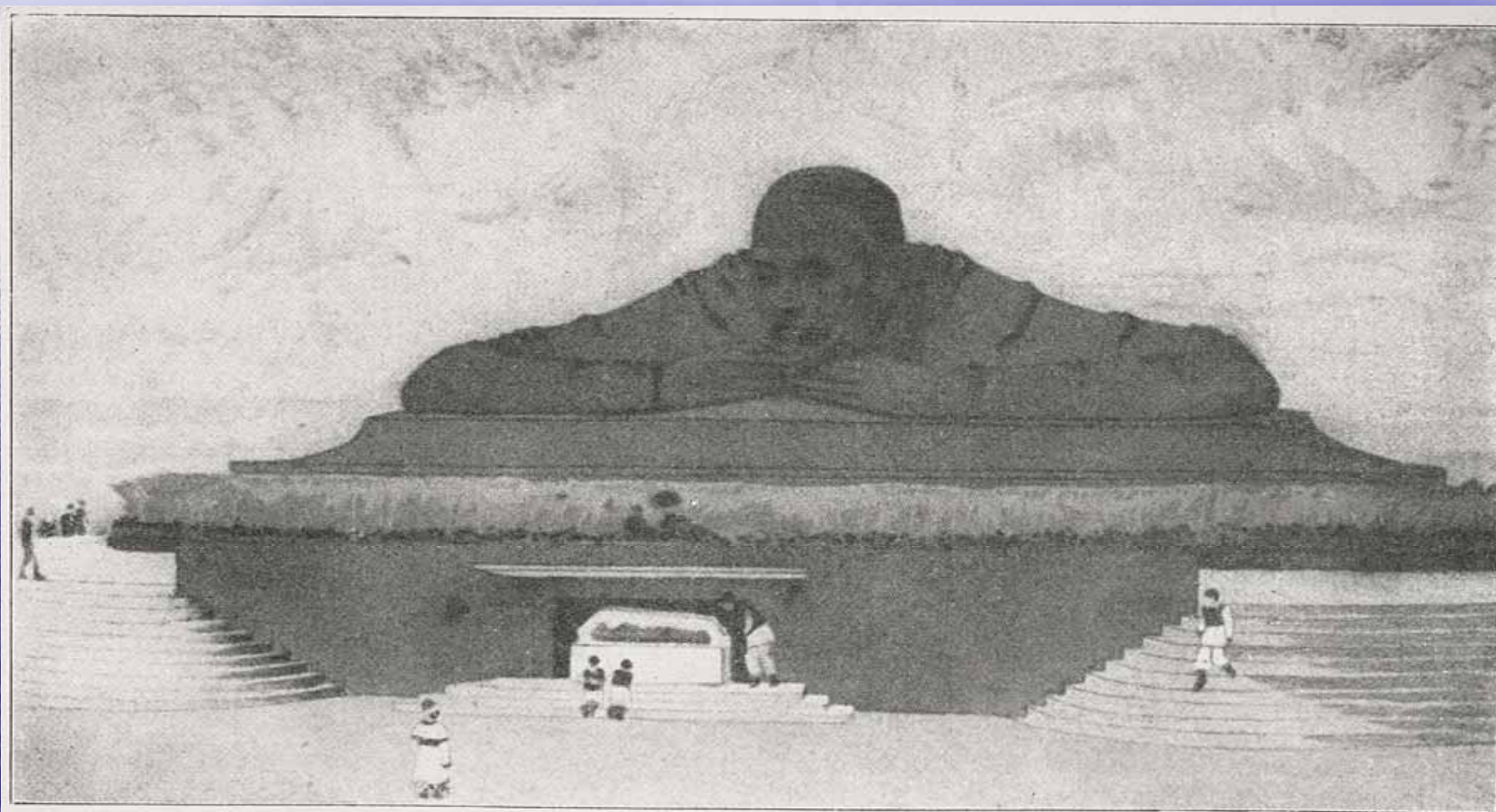
Pitanje lokacije

- Rodna kuća Antuna i Stjepana Radića u Trebarjevu Desnom – neadekvatna, previše prometno izolirana
- *Hrvatski seljački muzej* – socijalni muzej cijelog Hrvatskog seljačkog naroda sa centralnim dijelom posvećenim ideji i životu Stjepana Radića – osim jednog članka iz 1936. ništa se nije poduzelo

Planovi Maria Petruccija

- Na poziv vodstva stranke 1931. radi nacrt; grandioznost

Radić na spomenicima neposredno nakon smrti

Simbolizam Stjepana Radića

- Radićev lik i ime na određenim predmetima koji su se koristili 1929.-1941. (osobito za osobne diktature kralja Aleksandra)
- Što je pojedini predmet predstavljao za proizvođače predmeta, što za kupce (tj. korisnike), a što za organe vlasti na čijem su se teritoriju ti predmeti širili?

Predmeti s Radićevim likom

- Radićeve značke
- Radićevo platno
- Radić na naljepnici s džepnih ogledala

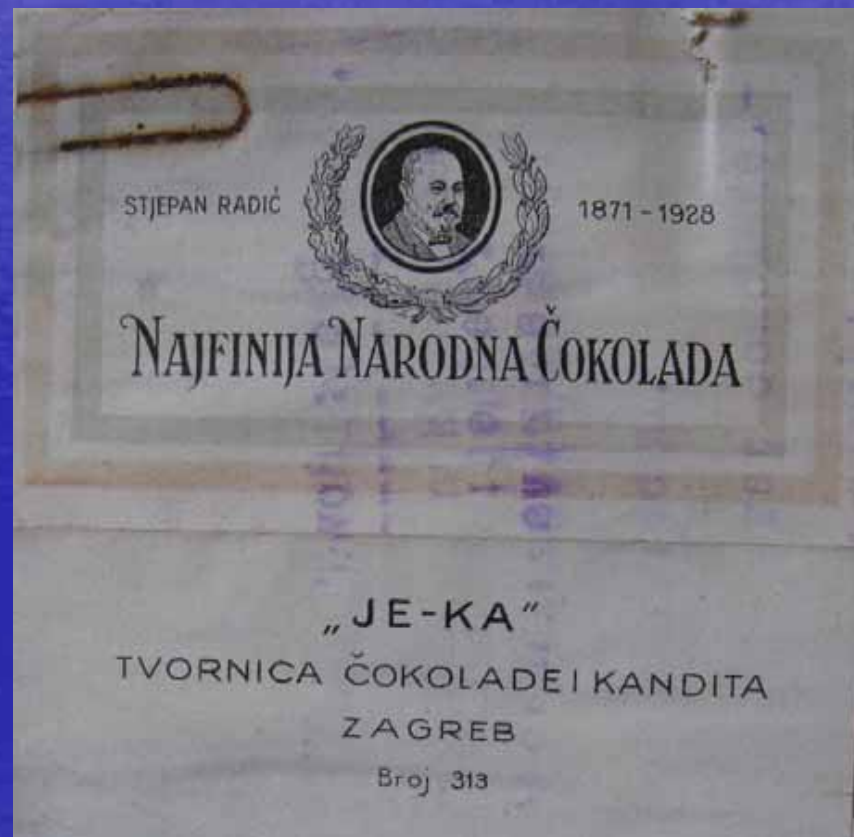
Predmeti s Radićevim likom

- Kose za košenje
(reklama za kose iz
Gospodarskog lista)
- Radić na omotu
čokolade tvrtke JE-KA

Tražite svagdie
RADIĆ KOSE

Zakonom zaštićeno
Samoprodaja i glavno skladište
P. Draženović, Zagreb
Maksimirska cesta 51 Telefon 51-77
Trgovci tražite ponude

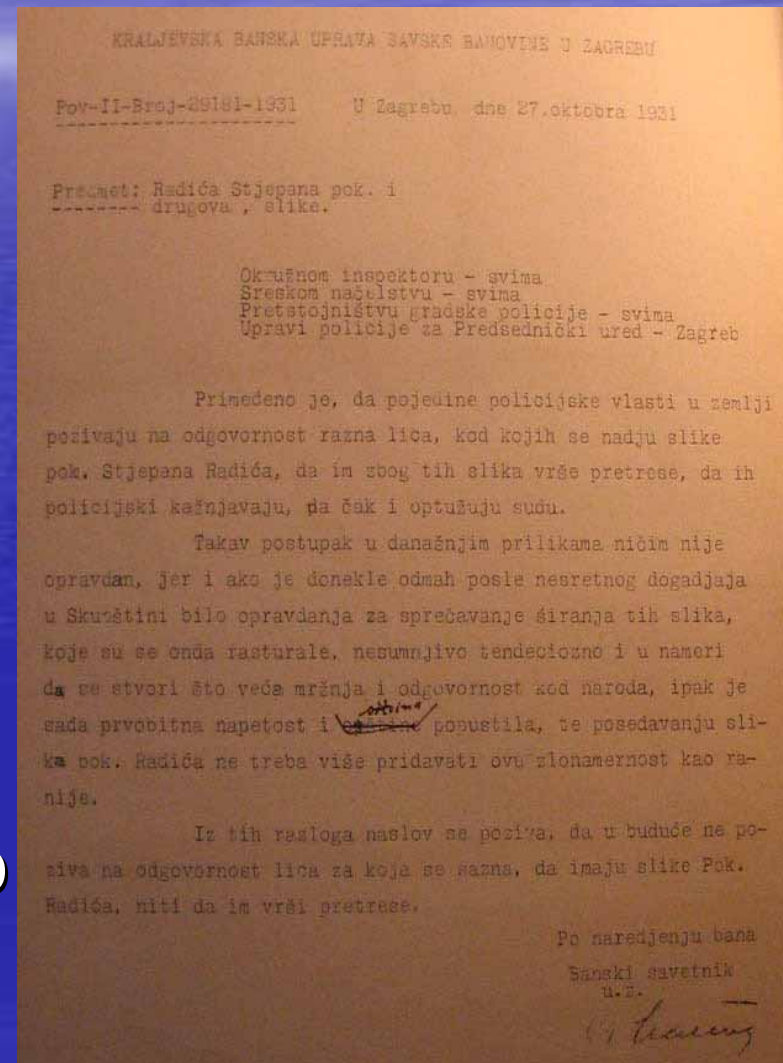
STJEPAN RADIĆ 1871-1928

NAJFINIJA NARODNA ČOKOLADA

„JE-KA”
TVORNICA ČOKOLADE I KANDITA
ZAGREB
Broj 313

Simbolika predmeta za vrijeme šestosiječanjske diktature

- Prodavačima – moguć izvor dobre zarade
- Kupcima – simbol otpora režimu i pripadnosti hrvatskoj naciji
- Organima vlasti – prijetnja državnom poretku; selektivno ih zabranjuju, postupak protiv prodavača i kupaca takvih objekata često se bitno razlikuje od predmeta do predmeta

Zaključne misli

- Stjepan Radić nesumnjivo je jedna od važnih osoba oko koje se odvijala integracija Hrvatskog naroda
- U razdoblju nakon smrti njegova je osobnost počela je kroz kolektivnu svijest predstavljati cijeli narod i njegovu borbu za demokratske i nacionalne slobode protiv diktature

Hvala na
pozornosti!

